

5FI316 FILOSOFICKÉ PROBLÉMY KVANTIFIKACE A MĚŘENÍ

Kód předmětu	5FI316
Název v jazyce výuky	Filosofické problémy kvantifikace a měření
Název česky	Filosofické problémy kvantifikace a měření
Název anglicky	Philosophical Problems of Quantification and Measurement
Způsob ukončení a počet kreditů	zápočet (2 kredity), zkouška ECTS (3 kredity) Jeden ECTS kredit odpovídá 26 hodinám studijní zátěže průměrného studenta.
Forma výuky	Prezenční studium: 2/0 (počet hodin přednášek týdně / počet hodin cvičení týdně)
Jazyk výuky	čeština
Doporučený typ a ročník studia	bakalářský: 3; magisterský: 1; magisterský navazující: 1
Semestr	Sklad NF – NF
Vyučující	doc. PhDr. Ján Pavlík (garant, zkoušející)
Výchozí předměty	žádné

Zaměření předmětu

Předmět se zaměřuje na analýzu filosoficko-metodologických předpokladů, mezí i důsledků matematizace skutečnosti, jakož i na výklad filosofických aspektů teorie měření.

Jeho cílem předmětu je ozřejmit posluchačům (zejména studentům exaktních disciplin vyučovaných na VŠE) filosofické koncepce, jež se staly základem kvantifikace a matematizace přírodní i společenské skutečnosti v rámci moderních věd.

Výstupy předmětu

Po úspěšném absolvování budou studenti schopni chápat filosoficko-ontologické předpoklady kvantifikace, měření a matematizace skutečnosti v moderních vědách, orientovat se v příslušné filosofické literatuře a uvědomovat si meze kvantitativních přístupů.

Obsah předmětu

- * rozlišení hlavních typů filosofických přístupů k matematizaci a kvantifikaci skutečnosti (substancialisticko-kvalitativní ontologie, relační ontologie, iracionalismus, nominalismus);
- * výklad konstituce základních konceptuálních nástrojů matematizace skutečnosti v kontextu problematiky Zenónových aporií, paradoxů nekonečna a teorie množin i "šílených" (N. Bohr) tvrzení kvantové fyziky a teorie relativity;
- * charakteristika 4 základních vývojových fází matematizace pohybu (zde se výklad soustřeďuje zejména na ontologická a noetická východiska novověké vědy u Galileiho, Descarta a Newtona, na společensko-historické předpoklady a důsledky matematického obrazu světa, na ontologický status matematicky formulovaného zákona, na problematiku mezí matematizace stanovených v rámci kantovského a novokantovského přístupu /Hayek/ atd.);
- * fenomenologická analýza kategorie kvantity v jejím předvědeckém i vědeckém způsobu danosti (zde se výklad opírá o filosofii E. Husserla a J. Patočky, zejména o Husserlovu stať "O původu geometrie");
- * výklad metodologie matematického traktování fenoménu informace, jakož i subjektivních ekonomických postojů a činností (peníze jako způsob předvědecko-praktické kvantifikace společenské skutečnosti, Weberův-Fechnerův zákon, Jevonsova matematizace mezního užítku a její kritika u M. Rothbarda, problematika očekávaného užítku a kvantifikace subjektivních postojů v podmínkách rizika a nejistoty /Allaisova kritika Neumanna a Morgensterna/ atd.);

Metody výuky a studijní zátěž

Druh	Počet hodin studijní zátěže
	prezenční studium
Účast na přednáškách	26
Příprava semestrální práce	26
Příprava na závěrečnou ústní zkoušku	26
Celkem	78

Požadavky na ukončení

Druh	Váha
	prezenční studium
Vypracování semestrální práce	55 %
Absolvování závěrečné ústní zkoušky	45 %
Celkem	100 %
Zvláštní podmínky a podrobnosti: žádné	

Literatura

Typ*	Autor	Název	Místo vydání	Nakladatel	Rok	ISBN
Z	PAVLÍK, J.	F. A. Hayek a teorie spontánního řádu	Praha	Professional Publishing	2004	80-86419-57-6
Z	BERKA, K.	Měření	Praha		1977	990000306X
Z	PAVLÍK, J.	Filosofické základy metodologie ekonomických věd III	Praha	VŠE (Oeconomica)	2004	8024507986
D	BAŠTA, A.	Kvantifikace a měření ve společenských vědách			1986	
D	VOPĚNKA, P.	Druhé rozpravy s geometrií	Praha		1991	8090009379
D	HAYEK, F. A. V.	Kontrarevoluce vědy : eseje o zneužívání rozumu	Praha	Liberální institut	1995	80-85787-87-3

* Z – základní literatura, D – doporučená literatura